Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ-ja elinkeinoministeriö
HN Virve Haapajärvi

Lausunto
TEM/22/00.01.02/2018
14.6.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

U-kirjelmä 29/2018 vp eduskunnalle komission ehdotuksesta UTP-direktiiviksi

Eduskunnalle on annettu valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi epäterveistä kaupan käytännöistä yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa (COM(2018) 173 final). Direktiiviehdotuksessa esitetään vähimmäisluettelo kielletyistä epäterveistä kaupan käytännöistä elintarvikeketjussa. Lisäksi annetaan vähimmäissäännökset mm. valvonnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Maa- ja metsätalousministeriön parhaillaan valmistelemassa elintarvikemarkkinalaissa säädettäisiin osittain samoista asioista kuin käsiteltävänä olevassa direktiiviehdotuksessa.

Valtioneuvoston kannan mukaan ehdotus on oikeansuuntainen ja sen tulee mahdollistaa riittävä kansallinen liikkumavara ehdotuksen yhteensovittamiseksi kansalliseen kilpailu- ja sopimusoikeudelliseen järjestelmään, ja edistää tämän huomioon ottamista neuvotteluissa. Lisäksi valtioneuvoston kannan mukaan komission suunnitellessa jatkossa erillistä ehdotusta läpinäkyvämmästä tuotantoketjusta, säännökset tulisi laatia kilpailuoikeudellisesti hyväksyttäviksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole tässä vaiheessa huomautettavaa ehdotuksen päälinjoista, kunhan direktiivin lopputulos on sovitettavissa kansalliseen kilpailuoikeudelliseen järjestelmään, joka puolestaan pohjautuu pitkälti EU-sääntelyyn. Direktiiviehdotus todennäköisesti selkeyttää elintarvikeketjun sääntöjä ja toimintatapoja ja tavoitteensa mukaisesti hyödyttää tuottajapuolta. Suojan kohteena olisivat pienet ja keskisuuret tavarantoimittaja- ja tuottajaosapuolet ja sääntelyn kohteena olisivat muut kuin pienet ja keskisuuret elintarvikkeiden ostajat.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo valtioneuvoston kannassa esitettyyn tapaan, että direktiivin täytäntöönpanoon varattu aika on liian lyhyt, ja että tavanomainen direktiivien täytäntöönpanoaika (2 vuotta) olisi asianmukaisempi.

Annetun ehdotuksen perusteella vaikuttaa siltä, että tietojenkeruuseen ja tietojenvaihtoon liittyvät kilpailuoikeudelliset kysymykset tulisivat arvioitavaksi pääasiassa vasta myöhemmin annettavan erillisen ehdotuksen yhteydessä. Tulevan läpinäkyvämpää tuotantoketjua koskevan ehdotuksen osalta tulee huomioida, etteivät tietojenkeruuseen liittyvät säännökset edellytä kilpailulainsäädännön mukaan kiellettyä tietojenvaihtoa, ja että niistä yrityksille mahdollisesti aiheutuvat kustannukset olisivat oikeasuhteisia päämäärään nähden.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan oikeusministeriön näkemys olisi hyvä kuulla nyt annetun direktiiviehdotuksen sopimusoikeudelliseen järjestelmään liittyvistä osista kuten sopimusvapauden rajoituksista sekä nimettömien valitusten sekä asetettavien seuraamusten yhdistämisestä siten, että oikeusturva puolustautumisoikeuksineen säilyisi.